

Gazette van Iseghem

INSCHRIJVINGSPRIJS :

Voor een jaar 3,25
 Voor 6 maanden 1,75
 Voor 3 maanden 1,00

Voorop te betalen.
 Men schrijft in bij den
 Drukker-Uitgever

J. DE BUSSCHERE-BONTE

opvolger van J. DOOMS
 Rousselaerstraat
 en in alle Postkantoren

Verschijnende

Elken Zaterdag.
BEKENDMAKINGEN :
 0,15 c. den regel.

 Rechterlijke aankondigingen :
 0,50 cent. id.

Aanbevelingen 0,25 c. id.

 Een uittreksel der Affichen bij
 den drukker van dit blad gedrukt,
 wordt onvergeld tweemaal in de
 Gazette overgenomen.

GODSDIENST, MOEDERTAL, VADERLAND,
De slag.

De opvatting van de groote geschiedkundige gebeurtenissen verandert in den loop der tijden met de gedachten en geestesstrekking der geslachten welke haar bewonderen.

Voorheen, wanneer de politiek van de volkskarakters of nationaliteiten de eerste plaats bekleedde in de algemeene aandacht, bestond er voor niemand twijfel dat de slag van den Groeningher-kouter te Kortrijk het gevolg was van een geschil tusschen twee vijandelijke rassen. Het ontbreekt in Vlaanderen niet aan overtuigde menschen die den verjaardag van 11 Juli vierden onder den kreet: « Wat walsch is valsch is », dat wil zeggen « Weg met de franschquillons ! »

Hedendaags, nu de verstandelijk ontwikkelde zich meer en meer met de vraagpunten van maatschappelijke orde bezig houden, is het niet te verwonderen dat de vooringenomenheid van het oogenblik overgebracht wordt naar het verleden en dat men zoodoende het heldenfeit van het jaar 1302 heeft willen beschouwen als eene episode van den klassenoorlog, als een strijd tusschen het hoogere en kleinere volk, als eene eerste ontmoeting van het kapitaal en den arbeid.

Dat nieuwe gezichtspunt wordt heden met vuur en talent verdedigd door tal van belgische en fransche geschiedkundigen. — Even als in de eerste opvatting ligt daarin een gedeelte van de waarheid, maar de geschiedenis wordt vervalscht of geradbraakt doordat men het vraagpunt al te eenzijdig beschouwt.

Wat mij betreft, al moest ik mij voorloopig afscheiden van allen die met zooveel gezag spreken over die zaken, ik kan in den strijd die onder de muren van Kortrijk werd beslecht niets anders zien dan eene grootsche vaderlandslievende poging voor de verdediging van den geboortegrond en van de gemeentelijke vrijheden tegen eenen vreemden vijand.

Het was noch een rassen- noch een klassenoorlog, en het is goed dat men onderscheidene punten kan vinden om toe te laten die groote gebeurtenis, naar gelang de persoonlijke voorkeur of vooringenomenheid, in een of ander dezer twee reeksen te rangschikken.

Het was de nationale oorlog van een vrij volk dat, te midden zijner innerlijke onlusten door een buitenlandschen vijand werd verrast, en zich onmiddellijk tegen den indringer keerde om den vaderlandschen grond daarvan te bevrijden, en zich dan opnieuw over te leveren aan de minder roemvolle inwendige burgerwisten, — wat een fransch dichter uit de 13 eeuw deed zeggen: « De Vlamingen zijn een volk dat zich zelf vernietigd door zijne burgerwisten ».

Het was zoo weinig een rassenoerlog, dat Fransch-Vlaanderen bijna zoo geestdriftig was als al de andere Vlamingen in den haat tegen den gemeenschappelijken verdrukker, alhoewel het verzet der eerste heel wat moeilijker was.

Het was zoo weinig een klassenoorlog, dat het vaderlandsche leger, aangevoerd door de zonen en kleinzonen van den wettigen vorst, — buiten eene overgroote meerderheid gemeentenaren, ook vertegenwoordigers in zijne rangen telde van alle maatschappelijke standen: edelen, boeren en zelfs kloosterlingen.

Kervyn de Lettenhove heeft de heel eerbiedwaardige lijst afgekondigd van vlaamsche ridders die deel namen aan den slag onder den standaard van den Leeuw van Vlaanderen, zonder de vijftig leenmannen van Gewijde van Dampierre te rekenen, die opgesloten waren in de kerken van den koning van Frankrijk en niets beter vroegen dan dat het wapengeluk hunne landgenooten zou dienen en helpen.

De vlaamsche geestelijkheid gaf eveneens blijk van hare vaderlandsliefde... Zij legde zich belangrijke krijgslasten op, welke zouden betaald worden zoolang de oorlog duurde. En het is aan een vlaamsche geestelijke, een Minderbroeder van Gent, dat wij het belangrijk verhaal van den strijd verschuldigd zijn, geschreven met een vuur van geestdrift, waarin al de vaderlandsche gevoelens en verzuchtingen trillen van ons Vlaanderen, gewapend voor de verdediging van zijne haardsteden en van zijne vrijheden.

Het was dus wel eene gansche natie en geen maatschappelijke stand die in de werken van het Groeningherveld streed en zegevierde, en de onthouding van al de steedsche edellieden neemt niets weg van de betekenis van dit grootsch vaderlandsch feit.

Hoogstens zou men kunnen zeggen, dat op het oogenblik dat heel Vlaanderen ging strijden en sterven voor de gemeene zaak, een stand, de rijkste en de minst talrijke, de zegepraal van den nationalen vijand beschouwde als zijn eigen zegepraal en zijne belangen dus boven die van het vaderland stelde.

Maar daarin ligt niets buitengewoon en men moet in de geschiedenis van de Middeleeuwen niet lang zoeken om in andere groote nationale bewegingen, dergelijken afval en onthoudingen te bevestigen, zonder dat men daarom den roem der volkeren kan betwisten of verkleinen die in dergelijke omstandigheden hebben durven strijden, alhoewel de vijand in verstandhouding was met handlegers in de belegerde stad.

De overwinnaars van Legnano, om van geen anderen te spreken, verkeerden in dezelfde omstandigheden als die van Kortrijk. En wie zal zich voorstellen in het Verbond van Lombardije iets anders te zien dan de zegepraal der openbare vrijheid over de aanslagen van het absolutisme of van de onbepaalde alleenheerschappij?..

Te Legnano heette de alleenheerscher Frederik Barbarossa; te Kortrijk heette hij Filips de Schone. En evenals de Lombardische gemeentenaren hem in bedwang hebben gehouden bij zijn eerste optreden, zoo zal het eene eeuwige eer blijven voor de Vlamingen hem te hebben doen wijken op een oogenblik dat alles door hem overweldigd werd: het Pauschap, de leenroerigheid, de gemeentelijke vrijheid, het gerecht en de openbare eerlijkheid.

De zegepraal van Groeninghen, als men het zoo mag heeten, was eene voldoening geschonken aan het menschelijk geweten, en Dante Alighieri, zijn welsprekende tolk, juichte den slag toe, welke de gemeentelijke krijgshelden van Brugge en Ieperen toebrachten aan de slechte plant die overal voortwoekerde.

Voor ons Belgen was het meer nog dan de vernedering van eenen dwingeland zonder geweten en zonder hart.

Indien er een plek is die voor onze vaderlandsliefde moet geheiligd zijn, dan is het wel dat somber en groenend plein aan het uiteinde van ons land waar, zes eeuwen geleden onze nationaliteit in een stortvloed van bloed werd gedoopt.

Want het is niet voor hun zelf alleen, maar het is voor heel België dat de zonen van Vlaanderen hebben gestreden. Met aan de vreemde dwingelandij eene grensmaal te stellen welke zij niet meer mocht overschrijden, hebben zij de grondvesten gelegd van onze nationaliteit.

Door hen werd Vlaanderen, bevrijd van het Fransche juk, de kern of de kiem van eenen Staat, die trapsgewijze al de andere belgische provincien vereenigd en grootendeels het Lotharingen van 843 herstellende een nationale persoonlijkheid zou het weerstaan aan alle krisissen en beproevingen en van geslacht tot geslacht die gemeenschappelijke vereering overbrengen van hetzelfde politiek ideaal met het gemeenschappelijk genot dierzelfde nationale vrijheden.

Waren de Vlamingen overwonnen te Kortrijk, dan kwam Vlaanderen ook voor goed onder het Fransche juk; de andere provincien, afgezonderd en onmachtig, — zouden weldra hetzelfde lot hebben ondergaan en geene menschelijke macht zou in Staat zijn geweest om die nationaliteit in het leven terug te roepen, welke eigenlijk in hare wieg was versmacht.

Belgie zou niet bestaan in de rei der natien of der volkeren. In plaats van op den eersten rang te staan der beschaafde volkeren, zou ons land bijgedragen hebben tot het fransche verval.

Dank aan God en aan de Goedendags van 1302 is dat niet gebeurd.

Ik weet niet of er Belgen zijn die zich daarover bedroeven; ik voor mij sta aan de zijde der miljoenen burgers die zich daarover verheugen.

En daarom zeg ik dat de Vlamingen goed

gedaan hebben den verjaardag van 11 Juli te vieren, al mochten hier en daar dan ook strenge bedillers oprijzen, die de uiting van den vaderlandschen geestdrift als overdreven of ontstemmend beschouwden. Dat zal ongemerkt voorbijgaan als een valsche noot te midden van een groot muziekkunst. Alleen het vijandelijk oor zal de valsche noot hebben opgemerkt, maar België zal niets hooren dan de onvergelykelijke harmonie van het weergalooze concert.

(Uit het Fransch vertaald.)
 Godfried KURTH.

De nieuwe schoolwet te wege.

Het nieuw ontwerp van schoolwet der regering betreft deze hervormingen:

1) Het maakt het schoolgaan verplichtend. De tijd van verplicht schoolgaan wordt in beginsel begrepen tusschen 6 en 14 jaar ouderdom.

Wie op 13jarigen ouderdom een certificaat van voltrokken lager onderwijs verwerven, worden van verdere schooltijd ontslagen. Een overgangstijd van vijf jaren wordt voorbehouden. Binst dezen overgangstijd wordt het verplicht schoolgaan voorloopig slechts opgelegd aan de kinders van 6 tot 12 jaar, vervolgens van 6 tot 13 jaar, en ten slotte van 6 tot 13 jaar.

Om de 92.000 kinders op te nemen, welke thans in den benaamden ouder school gaan, zullen ten minste 2000 nieuwe klassen moeten geopend worden; daarom is er een overgangstijd nodig.

De verkrachtingen der verplichtende zijn de volgende: a) eene verwittiging van het toezicht; b) eene verwittiging van den vrederechter; c) eene voorwaardelijke veroordeeling van 1 à 10 frank boet. Voor seizoenwerken zal verlof worden toegestaan.

2) Het ontwerp voert bij alle lagere scholen den vierden graad in, tot het geven van het beroepsonderwijs. Voor de meisjes zal deze vierde graad vooral het huishoudelijk onderwijs begripen, dat aldus gemeen zal worden. Voor de jongens zal de vierde graad verschillen volgens de plaatselijke noodwendigheden, 't zij landbouw, 't zij ambachten (voor toekomstige handwerkers), 't zij handel (voor toekomstige kommiezen, boekhouders, bedienden). De vierde graad zal op halven schooltijd mogen ingericht worden.

Het ontwerp verbeterd merkelyk de jaarwedden der onderwijzers, volgens de beloften van minister Pouillet te Bergerhout en van minister de Broqueville te Turnhout. De grondige verbeteringen zijn deze:

15 tweejaarlijksche verhoogingen van 100 fr. in plaats van zes hedendaagsche vierjaarlijksche; vergoeding voor huisvesting aan de hulponderwijzers, dubbele vergoeding aan de gehuwden en aan de hoofdonderwijzer; vergoeding voor schoolbestuur; bijzondere vergeldingen voor speciale diploma's, zoodaals voor handwerken, huishoudelijk onderwijs, landbouwkunde, enz. Studiebeurzen voor kinderen van onderwijzers die normaalstudien doen.

4) De wereldlijke onderwijzers der aanneembare scholen zullen dezelfde wettelijke jaarwedden genieten als de gemeentelijke en aangenomen onderwijzers: aanvangswedde, huisvergoeding, regelmatig verhooging. Te dien einde zal de Staat eene bijkomende toelage per klas verleen (maar de onderwijzer moet gediplomeerd zijn) zoodaals de Staat thans aan de arme gemeenten eene bijkomende toelage geeft, en zal blijven verleen om de jaarwedden der gemeenteloononderwijzers te betalen. De Staat zal daarenboven tot het beloop der drie vierden, tusschenkomen in de tweejaarlijksche verhoogingen, zoodaals hij het voor de arme gemeenten doet.

5) In de aanneembare en aangenomen scholen zullen de onderwijzers voortaan, mits voorbehoud der verworpen toestanden, moeten Belg en gediplomeerd zijn.

6) Ook voor de onderwijzers, welke tot eene godsdienstige congregatie behooren, wordt de toestand verbeterd. Deze onderwijzers zijn thans van Staatstoelage voor regelmatige verhoogingen uitgesloten. In 't vervolg zullen zij die genieten mits gediplomeerd te zijn.

7) Het geneeskundig toezicht der scholen

wordt algemeen gemaakt. Te dien einde neemt het ontwerp, met uitbreiding tot al de scholen, het artikel 23 aan uit het ontwerp van gezondheidswet van M. Berryer. De aanneembare en aangenomen scholen zullen hare geneesheeren aanduiden; de gemeenten de hare voor de gemeentescholen. De Staatsdienst voor gezondheidszorg zal hooger toezicht houden.

8) Het ontwerp geeft nieuw gemak voor het maken van gemeentescholen: in plaats van de thans vereischte twintig huisvaders, stelt het de huisvaders die samen twintig kinders in schoolouderdom hebben,

De regeering zal een nieuw koninklijk atheneum vestigen te Schaerbeek en vermag het staatsmiddelbaar onderwijs voor meisjes uit te breiden; dit vermogen beantwoordt aan den wensch der gezinnen, die gevraagd hadden de lessen der athenea door hunne meisjes te laten volgen.

9) Het ontwerp brengt de gelijkheid der kinderen in van al de scholen, voor het kosteloos bekomen der klasbenoedigheden. De last dezer uitgave wordt opgelegd aan de provincien, welke daarentegen ontlast worden van de toelage ter weerde van 2 opcentiemen welke zij sedert 1842 aan gemeentelijke en aangenomen scholen geven. De terugbetaling der waarlijk afgeleverde benoedigheden zal geschieden volgens staten door het toezicht gecontroleerd.

10) Het ontwerp stelt ook al de kinderen gelijk ten opzichte der uitsluitend menschiievende werken zoodaals de schoolsoep, het schoollemaal, de schoolkoloniën, enz. Aan de hollandsche wet door het liberaal ministerie Pierson ingevoerd werd met het uitvoerdigen van 't verplicht onderwijs in 1900.

11) 't Ontwerp maakt het onderwijs algemeen kosteloos. Waar evenwel talrijke kosteloze scholen bestaan, zullen de besturen van gemeentelijke, aangenomen en aanneembare scholen voort betalende leerlingen mogen aanveerden in zeker getal klassen of scholen.

12) Waar de belangrikheid der bevolking het toelaat, zullen de gemeenten gehuden zijn bijzondere klassen in te richten voor zwakhoofdige of achterlijke of voor niet-normale kinderen.

13) Voor de verbeteringen van jaarwedden welke het ontwerp voorziet, zal de Staat — boven de reeds gebrachte offers van het vergoedend miljoen voor de vrije scholen en der vier miljoen van 1911, welke voortaan bij de organische wet zullen ingeschreven zijn — een nieuw offer van twee en half tot ongeveer drie miljoen doen. Dat zal voor den Staat de onkost der ontworpen hervorming zijn. De provincien zullen een bijkomende last van ongeveer 600.000 fr. te dragen hebben.

Voor de gemeenten zal de uitgave van plaats tot plaats verschillen. De gemeenten die te voren reeds op eigen kosten de jaarwedden der onderwijzers verbeterd hebben, zullen in het ontwerp veeleer nieuwe hulpmiddelen dan nieuwe lasten vinden.

Schrikkenjensing te Mechelen.

De reizigerstrein 222 komende van Antwerpen en die uit Mechelen om 7.40 uren vertrekt naar Brussel, stond Woensdag morgen op het 4^e spoor in de Statie te wachten om te vertrekken. Op dit oogenblik kwam de internationale trein n° 112 Amsterdam-Parijs aangestoomd. Door eene mis-sing van den exentriekwachter was deze op het 4^e spoor gekomen en den reizigerstrein werd langs achter getamponneerd.

De fourgon met twee wagons van 3^e klas werden dooreen geslagen, en verbrijzeld.

De laatste wagen is heelemaal omhoog gekomen en is met kracht neergestort op het voorlaatste rijtuig, zoodat de twee wagons heel en al ineen-gedrukt werden en van 't voorlaatste rijtuig nog enkel het onderste alleenlijk de schoot is overgebleven.

De doode.

Het gerucht liep dat er verscheidene dooden waren; die droeve mare was overdreven, toch is er een man op den slag dood gebleven, het is de genaamde Van de Bel, machienkuischer, wonende Dries 17. Hij werd dood uit een der rijtuigen opgenomen. Bakx, bediende te Mechelen, wonende Nieuwe Bejaerdestraat, alsmede een Hollander, werden doodlijk gekwetst naar de Kliniek der Brusselpoortstraat overgebracht. Een achttal andere personen werden lichtelijk gekwetst.

De machinist van den aanstroomenden trein is Parloo uit den depot van Brussel. Zijn stoker is Van de Ven uit den depot van Mechelen. Zij werden beiden niet gewond. De wisselwachter is de genaamde Krijhals.

Ter plaatse bemerkten men verschillende Ingenieurs en hooge bedienden alsook den achtbaren heer burgemeester Dessain, enz.

De Hollander die zeer erg gekwetst was en naar de Kliniek werd overgebracht is overleden het is de genaamde Meeuwen, wonende te Amsterdam.

De gekwetsten die zich in het O. L. Vrouw gasthuis bevinden zijn: Bussels Jos., 22 jaar, wonende Sterlingerstraat te Borgerhout en werkende te Vilvoorde.

Cuypers Calixtus, 41 jaar oud, werkmans aan den Ijzerenweg, wonende te Rump aan den Vosberg.

Al de anderen zijn min erg gekwetst.

Het parket ter plaats.

Het parket per telefoon verzwigtigd, bevond zich spoedig ter plaats. Het bestaat uit de heeren Covents, procureur des Konings; Kempener, onderzoeksrechter; Notelair, griffier.

Deze ramp heeft eene groote opschudding teweeg gebracht. Gedurende gansch den dag stroomde het volk naar de statie, zoo dat men verplicht was de hulp der gendarmen en soldaten in te roepen om de orde te handhaven.

Onder de leiding van Keldermaans, meestergast van den trekdienst werd alles weggeruimd en rond 5 ure namiddag was de baan vrij.

Toen minister Vande Vyver rond 10 1/2 ure de statie binnenkwam, ging hij de plaats, waar het ongeval zich had voorgedaan, bezichtigen. De heeren De Wircckstern en Thiri, dienstbestuurders, alsmede heer De Grau, algemeenen inspecteur, waren ook ter plaats.

Onmiddellijk werd er een bestuurlijk enkwest ingesteld en 't schijnt dat de personen die gelast waren met de toestellen op de kabiennen, twee dienstdoende personen waren. Het enkwest zal die kwestie wel nader onderzoeken.

Rond 11 1/2 ure is der heer minister naar het O. L. Vrouwgasthuis gegaan om er de gekwetsten te bezoeken. Aan 't bed van Cuypers gaf hij den man alle mogelijke aanmoedigingen. De gekwetste antwoordde, « Voor mij is het niets, maar voor mijne vrouw en kinderen », waarop de achtbare heer minister antwoordde daar te zullen voor zorgen. Cuypers heeft reeds 22 jaar dienst aan den Staat en heeft nooit de minste straf gehad. Eenige oogenblikken daarna werd de ongelukkige bediende van de laatste H. Sakramenten. Hij verkeert dus in stervensgevaar. Zijre beenen zijn ingespalkt alsmede zijne armen en daarbij is hij schrikkelijk aan 't hoofd gekwetst.

De andere gekwetste, Jozef Mussele, 22 jaar, woonachtig te Borgerhout, werkzaam in de zeep-fabriek te Vilvoorde, is aan armen en beenen gekwetst en is aan de beterschap. Hij zal waarschijnlijk gered zijn. De heer minister gaf hem ook alle mogelijke troost.

Vervolgens begaf de heer Minister zich naar de kliniek der Brusselpoortstraat en werd er door dokter Van der Maer Excelsior, te Haren wonende Beguardenstraat te Mechelen, bevindt zich in slechten toestand. Hij heeft inwendige bloedingen. Zijn toestand is hopeloos. De heer Minister deed al het mogelijke om den jongeling aan te moedigen. Daarna ging de heer Minister tot bij Meeuwen, van Amsterdam Keizerslei, die zich in allerleeststen toestand bevond en een half uur later den geest gaf.

Alvorens de heer Minister de heilkundige gestichten verliet, dankte hij de dokters, alsmede diegenen die hulp verleenden aan ongelukkigen en drukte zijn spijt uit over zulke droevige ongevallen.

De gekwetsten bevinden zich op dit oogenblik nog in den zelfden akeligen toestand.

De seinwachters J. R..., en V. H. H., zijn in de namiddag voor den onderzoeksrechter moeten verschijnen, om over de oorzaak der ramp onderzocht te worden.

Woensdagnamiddag, rond half zes, was men in de statie te Mechelen volop bezig met de vierde spoorlijn, alwaar het ongeluk heeft plaats gehad, vrij te maken.

Woensdagavond, rond 8 ure, waren de slachtoffers Kuypers en Backx zeer slecht en men vreesde, dat zij den nacht niet zouden doorkomen.

Donderdag morgen was Kuypers een weinig verlicht; de koortsen waren zoo hevig niet als des avonds te voren. En in welken toestand bevindt hij zich eigenlijk? Het rechterbeen is driemaal gebroken, bovendien eene verschrikkelijke groote wonde op het rechtervoorn, nabij den voet, hetgeen men algemeen noemt, de schenen. Het linkerbeen eenmaal gebroken, en dan de erge kwetsuren over gansch het lichaam. 't Is ver-

Clementine, de dochter van de Brusselpoortstraat, is nog juist in denzelfden toestand van woensdagavond. De beide slachtoffers zijn het doodsgevaar nog niet te boven; doch, zoolang er leven is, is er hoop, en in het belang der diepgeproefde families, en vooral voor de slachtoffers laat ons het beste wenschen.

Verklaring van den wisselwachter

De wisselwachter van Hombeek zegt het volgende:

« Ik was bezig in mijn kabienn, toen de leering dien ik sinds acht dagen bij mij heb, een Sempstenaar; mij zei: « Ik sluit het palet van het vierde spoor en open het sein van het vijfde! » Ja, antwoordde ik, maar hij deed het tegenovergestelde. Men zegt dat ik verantwoordelijk ben; ik kan er niet aan doen. Ik kan de oogen toch niet overal hebben. »

Wat de machinist zegt:

« Het is slechts op eenige meters van den omheinstrein dat ik bemerkte dat mijn trein op hetzelfde spoor stoomde. Ik heb dadelijk de remmen gesloten, doch ik kon de botsing niet meer vermijden. Ik en mijn stoker werden tusschen de steenkolen in den tender geslingerd. Ik kan het ongeluk slechts aan eene verkeerde wisseltrekking wijten. »

De stoker legde dezelfde verklaring af.

Gelukking aan de dood ontsnapt.

De drie personen, stonden woensdagmorgen nog een praatje te houden in de statie van

Mechelen, alvorens in de wagens te stajen van den trein die juist werd aangereden. Een minuut vroeger, en zij waren bij dooden of dodelijk gekwetsten geweest.

Eenige leerlingen der hoogste klas in de school der Milsestraat, vergezeld van eene onderwijzeres, moesten met den aangereden trein naar Brussel vertrekken.

Brutale dieven.

De heer Dr. Winkelmans van het arsenaal van Mechelen, die de gekwetsten verzorgde, in het kabinet van den statieoverste had om zijne handen te wasschen twee ringen van groote waarde afgedaan. Toen hij zijne juweelen wild terug uelen waren zij verdwenen.

De tijden zijn veranderd!

In zijn nummer van zondag laatst, doet het Isegheemsche Volk een verslag mede van den 3den BURGERSDAG te Gent gehouden, waarbij schrijver bijzonderlijk doet uitschijnen:

« Dat op die vergadering niet alleen « katholieke, maar ook andersdenkende « middenstandboden tegenwoordig waren, bijv. de Vrije Burgersbond van de « Liberale Bazenbond van Antwerpen, « en hij bewoerdert en benijdt die samenwerking (van werkliedenstandpunt uit). »

Hij betreurt: « dat er tusschen de christelijke werkersorganisatie en de socialistische bijna nooit geene samenwerking, « maar integendeel gedurig strijd is, en « hij vraagt of de socialiste leiders waarlijk « niets anders zoeken dan te heerschen « over alles, dank zij de verdeling en « 't wantrouwen dat zij zaaien.

« Hij wenscht geene versmelting, maar « eene rechtzinnige samenwerking voor « gemeenzame belangen in kwesties waar « dit zijn kan, zonder schennis van principes. »

Verders besluit schrijver dat « zulke « standsorganisatie noch onzin « noch ketterij is. »

Dit zijn de gedachten die wij altijd voren-gestaan en verdedigd hebben in ons blad, maar bijzonderlijk bij het stichten van den Isegheemschen Burgersbond toen wij, staat makende op het woord der inrichters in de voorafgaande vergadering, ons veroorloofden, bij de bespreking der standregels, vrij en vrank (!!!) te vragen dat den Burgersbond buiten alle politiek zou gesticht zijn, en geheel onafhankelijk van den Kiesbond zou blijven.

Deze die toen op alle tonen hunne veront-waardiging uitdrukten over onze ongehoorde en onchristelijke taal, hebben sedertdien goed gevonden zich met hunne stielgenoten van alle opinie in eenen bond te verenigen, « bevorderen », en geeft het zelf anderen sedert lang brouwers, dokters, enz., voregedaan hadden.

Wij vroegen nooit anders.

Intusschen 't doet ons genoegen te zien dat de burgerij van langs om meer de roodzakeelijkheid en hoogdringendheid der vereniging begrijpt.

't Wordt tijd dat zij eindelijk eene stands-organisatie betrachte die hare rechten verdedige de misbruiken waarvan zij te lijden heeft, bestrijde.

Een bladje uit de Isegheemsche geschiedenis.

Over eenige dagen lazen wij in het jaarboek van het Davidsfonds, dat deze vlaamsche maatschappij 11.054 leden telt, waarvan 3318 in de provincie Antwerpen, 2065 in Brabant, 94 in Henegouwen, 1014 in Limburg, 148 in Luik-Namen, 3280 in Oost-Vlaanderen en 1073 in onze provincie.

Te Iseghem werd er nooit eene afdeling van het Davidsfonds gesticht.

Over meer dan 100 jaren bestond er in de Confrerie van 't H. Sakrament eene letterkundige afdeling, waar nu en dan dichtjes of prozastukjes door de kunstminnende leden opgesteld, gelezen of voorgedragen wierden. Onder deze zijn er verschillende bewaard gebleven en in de archieven met zorg geschikt geweest door M. Frederik Declercq, die over eenige jaren bij vergaderingen of feestgelegenheden eenige fragmenten voorlas.

In de jaren 1840 bestond er eene Rhetorika-Maatschappij, die hare zetel had in *Rozendale*, Brugstraat, nu geheel vernieuwd en hersteld door den heer M. Sustaert, die er de eerste voorzitter was. Zij was dan bewoond door Albert Demaeght, die later bestuurder wierd der Stadsfanfare. Maakten onder andere deel van het bestuur: MM. Edouard Dierick, Richard Devos, Jacques Alleman-D'arthis en Florentijn Blondeel, die het eenigste nog overlevende lid is.

Na de verdwijning van de Rhetorica, ontstond er in den schoot der maatschappij van Onderlingen Bijstand « *de Broederliefde* » een letterkundig genootschap, de letter A genoemd, waar onder ander deel van miaken: MM. Frans en Emiel Gheysens, Alois Verhamme, Emiel Neiryck-Holvoet, Jules Demeester, Richard Devos, enz. Die maatschappij had eene boekenkas die zij ter beschikking stelde van de leden der « *Broederliefde*. » Zij hield hare zittingen in de *Trompette* tot op het einde der jaren 1870, wanneer zij ook ophield te bestaan.

Rond het jaar 1876 wierd een Katholieke Kring ingericht, die zijnen zetel hield in den *Grooten Hert*, Marktstraat, en van daar, rond 1890, overgebracht wierd in een nieuw lokaal gebouwd door Emile Laridon-Van Pouillie, Nieuwstraat.

Korts daarna kwam er eene spelersgilde tot stand, met name « *Deugd in Vreugd* » bestierd door D' Gits, die vertoeningen gaf in de bovenzaal van den Katholieken Kring.

Door het toedoen van zaliger Eerw. Heer Baes, toenmaligen bestierder van St-Josephsgesticht, wierd er ook een sprekersbond gevormd waar er nu en dan voordrachten gegeven wierden

door de leden. Onder andere gaf E. H. Baes eene verhandeling over den naam en den oorsprong van Iseghem en de vlaamsche familienamen, die destijds in de *Gazette van Iseghem* verscheen.

Beide gilden hebben slechts eenige jaren bestaan, de Katholieke Kring zelfs is sedert ook geheel uitgestorven.

Eenige kunstminnende inwoners der stad hebben over korte jaren de « *Rodenbachs vrienden* » gesticht, waar voordrachten, liederavonden en kunstconcerten gegeven worden. Verleden jaar opende die maatschappij, ter gelegenheid van Iseghem-Kermis, eene tentoonstelling van schilderijen en lichtbeelden die met veel belangstelling bezocht wierd.

Mijnheer den uitgever der « Gazette van Iseghem. »

Over acht dagen wierd eene merklijke partij vruchten beschadigd en nu heeft men een kapelleken in brand gestoken. De landenaars durven niet meer gerust slapen, als er geene donder-vlage in de lucht hangt, 't zijn dan de kwaad-doeners die op ronde zijn om overal waar het

Het gebouwen van de « *Rodenbachs vrienden* » uit te achterdenken, niet op gebeden en Swanselaars die d'eene herberg uit d'andere in slentenen, tot in de kleine uurken en dan in 't naar huis gaan met hunnen dronken kop slechte toeren uitmeten, maar de menschen durven meestendeels geene klachten doen uit vreeze van nog slechter tegenkomsten.

Als de politie dat niet gewaar wordt en de deugnieten niet kan ontdekken, blijft dat al ongestraft, 't is daarom dat de landbouwers zeer kontent zouden zijn dat er wat meer naar gekeken ware. Zij hebben al miserie genoeg om hunne vruchten te kweken en de boerderij te begaan den dag van vandage; de werkmenschen zijn moeilijk om vinden zelfs aan goeden loon en besten kost. Alleman gaat naar de stee achter de groote daghuren en daarmee en zijn ze ook niet kontent aangezien er zooveel lands volk naar Amerika trekt sedert een tijd van hier. Moet het zoo voort gaan 't en zal allichte niemand meer gevonden worden om 't landwerk te doen.

Een Landbouwer.

Provinciale raad van Westvlaanderen.

Volgens de wettelijke voorschriften komt de Provinciale raad van rechtswege bijeen Dinsdag 1 Juli aakstaande.

In deze zitting zal de raad onder ander moeten overgaan tot de benoeming van een lid der bestendige afgevaardiging in vervanging van den heer Looijens van Thielt, overleden.

Voor Koophandel en Nijverheid.

De minister van zeevezen heeft besloten een nieuwe en rechtstreeksche telefoondienst in te richten tusschen Kortrijk en Roubaix. Deze verbindingen zijn sinds lang gevraagd door de nijveraars dezer steden.

Het schijnt dat er ook spraak is den telefoongroep van Kortrijk uit te breiden tot Meulebeke en Thielt. Ware het niet mogelijk voor geheel de provincie? 't Ware een groot gemak en voordeel voor de handelaars en nijveraars die groote lasten betalen en minst bevoordeeld zijn.

Den bond van reizigers, handelaars en fabrikanen zal in dien zin eene beweging op touw zetten.

BINNENLAND.

Rousselare. — Een Isegheemsche slaap-wandelaar aangehouden om 1 1/2 ure van den nacht! — Weest niet verschrikt, beste lezer, 't was de muilezel van Fosseze, voerman te Iseghem, die zaterdag nacht rond 1 1/2 ure, in de Dixmudestraat te Rousselare wandelde. Door een inwoner der stad wierd hij erkend en naar 't politiebureau gebracht, van waar men hem overbracht in de herberg *Roemen*, alwaar hij gelogerd heeft en 's anderendaags door zijnen meester naar huis werd geleid.

— Het is door uit het lichaam het pis-zuur en de waters te verdrijven dat de Elixir Vincent het flegm en het reumatism geneest Prijs 3 fr. de flesch, verkrijgbaar bij A. Rodenbach, Grootte Markt, Iseghem en in alle apotheken.

— M^r & Mme Maurice Meyer, bijzondere heel en tandmeesters, op den hoek van de Mos-croenstraat 27, dus met koetspoort bij het gevang, te Kortrijk, kan men raadplegen van 9 ure tot 's middags, en van 2 tot 5 ure uitgenomen op Zon- en Feestdagen.

Als kolieken of als krampen
't Vel doen zweeten en doen dampen
En in een druipen van de pijn
Zal de KEMPENAAR verzachting zijn.

Sterfgevallen.

De eerw. heer A. Clarebout, pastoor te Beernem, is aldaar godvruchtig overleden in den ouderdom van 74 jaar en 9 maanden.

De afdijvige werd geboren te Boesinge, den 28 September 1838.

— Dokter Thiriar, geneesheer van wijlen Z. M. Leopold II en gewezen leeraar aan de hoogschool van Brussel, is te Ukkel bij Brussel overleden. Hij was 69 jaar oud.

STADSNIEUWS

Sedert lang wierden er door de gemeente-overheid vele pogingen gedaan om eene nieuwe stak voor de reizigers te bekomen; ook onze volksvertegenwoordigers en senators wrochten mede om de zaak tot een goed einde te brengen.

M. Bral, schepen van openbare werken, is persoonlijk bij den heer minister Vandevyvere naar Brussel gegaan om te spreken om de hoogdringendheid van dit werk voor oogen te leggen. Nu komt hij het volgende schrijven van den heer minister te ontvangen:

Brussel, 23 Juni 1913.

MIJNHEER,

Als antwoord op uwe vraag heb ik de eer UEd. te melden dat ik besloten heb aan de statie van Iseghem een gebouw te doen maken voor de ontvangsten, in denzelfden zin als dat dat te Thielt zal opgericht worden.

Dit gebouw zal eene lengte hebben van on-trent 17 meters; het voorgedeelte zal vlak op de Koornmarkt uitgeven. De voorgevels zullen gemetst worden met vooruitkomende steenen waarin gekleurde brieken zullen gewrocht worden ten einde aan het gebouw een sierlijk uitzicht te geven.

Op dit gebouw zal geene stagie zijn, lenzij op het deel dat als woning moet dienen aan den statie overste, hetwelk in de Wulvenstraat staande, niet zal kunnen gezien worden op de Koornmarkt, zoodanig dat de regelmatigheid van de schieding niet zal geschond.

Ik dank u voor de verzekering die u zal voldoening geven, en voor de verzekering die u zal verzekering mijner hoogachting te aanveerden
Get. A. VANDEVYVERE.

Verhopen wij dat de uitvoering dier werken niet lang zal aanslepen en het nieuw statiegebouw uit den grond zal oprispen, tot groot voordeel en genoegen van de bevolking van Iseghem en al deze die gewrocht hebben om tot dien uitslag te komen.

Brandstichting. — Tusschen zaterdag en zondag nacht hebben kwaaddoeners het aloude kapelleken in brand gestoken staande aan den ingang der dreve van de hoifstede van M. Gaspard Vanden Bogaerde, certijds bewoond door Auguste Vanhaverbeke, nu gebruikt door de weduwe Deschryvere. Het was 's nachts rond 1 1/2 ure dat men de familie Deschryvere ging wakken. Eenige ketels water hebben den brand geblusht.

Waarschijnlijk zijn het nachtuilers die na een deel hunner daghuur vrdronken te hebben, deze baldadigheden hebben bedreven. Dien ongelukkigen drank!

Hond afgemaakt. — De politieagent Schelpe heeft zondag voormiddag eenen hond dood geschoten die rond liep in de Vanden Bogaerdelaan, en die scheen van razernij aangedaan te zijn.

Aanranding. — Zondag in den vroegen morgen heeft eene herbergiester uit de krekelsestraat eene vrouw afgewacht uit het gebuurte, toen zij zich naar de vroegmis begaf, en haar deerlijk mishandeld. Op het moordgeschreeuw zijn de geburen opgestaan, waarop de aanranster de vlucht nam. Proces verbaal is ten haren laste opgemaakt.

Een nuttige maatregel. — Gezien het toenemend verkeer met rijtuigen en automobielen in de Rousselarestraat heeft M. Bral schepene van openbare werken de borduren der voetpaden aan het postbureau, 't Paradijs en de Trompette vernieuwd en verbeterd tot meerder gemak en veiligheid der voetgangers.

— Bedevaart naar Ste Godelieve van Ghistel op 6 Juli aanstaande. De personen die begeren aan de bedevaart deel te nemen en een half geld van de gewone kosten te reizen, mogen zich aangeven van nu tot 2 Juli aanstaande ter herberg « oud Amerika » St Pieterstraat.

Burgerstand van Iseghem.

GEBOORTEN:

209. Leon Canniere, zv. Prosper en Maria Callens, Dweerstr. — 210. Benjamin Vanbecelare, zv. August en Marie Vroman, Molstr. — 211. Gabriella Scheldeman, dv. Henri en Mathilde Naert, Ommegangstr. — 212. Gaspard Porteman, zv. Edmond en Adronie Degroote, Mol. 213. Maria Balcaen, dv. Joseph en Silvia Messiaen, Ommegangstr. — 214. Etienne Vansteenkiste, zv. Gomarus en Bertha Verbauwede Wijngaardstr. — 215. Paula Binquet, dv. Edmond en Augusta Vinckier, Wijngaardstr. — 216. Maria Houthoofd, dv. Achilles en Silvie Dewulf, Stadsbaertstr. — 217. Nestor, dv. Joseph en Gerarda Verduyze, Beschmolens.

STERFGEVALLEN:

123. Leo Vandorpe, fabriekw. 17 1/2 j. zv. Jules en Leonie Verthez, Mol. — 124. Louise Verstraete, herbergiester 46 j. echte Theophile Linsele, de Pelichystr.

HUWELIJKEN:

41. Julien Maes, schoenmaker 26 j. en Alice Vanantwerpen, borstelmaker, 22 j.

SCHEEPVAART van ISEGHEM.

De jongen Adolf met brabandsch goed voor François Décaigny, Emelghem. — *Le Jeune Laurent*, met kolen voor Gustaf Naert-Vanbesien. — *Volharding* met kolen voor de gebroeders Eugène en Albert Verstraete. — *La Tulipe* met hout voor de gebroeders Jules en Camiel Vanhaverbeke. — *Trafalgar* met hout voor de gebroeders Jules en Joseph Verstraete. — *Guldene Vlies*, met hout voor Jules Dalle en Jules Callens. — *Le Globe* met steen voor Gustaf Van Groenweghe en de W^e Alidor Vandewalle. — *Avonture*, gelaad met suikerijboonen door C. Gits. — *Eugénie* met kolen voor de W^e Alidor Vandewalle. — *Steenhandel*, met bloem voor Charles Deboschere-Sintobin en de W^e De Jonghe. — *De drie Gebroeders* met bloem voor C. Vandemoortele en Henri Pattyn.

